

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVII KONFERENCIJA

Vilnius, 2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė VU MF Mokslo ir inovacijų
skyriaus Studentų mokslinės veiklos
koordinatore Urtė ŽAKARYTĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2025

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
doc. dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Jaun. m. d. Laura Lukavičiūtė-Navickienė
asist. dr. Agnė Abraitienė
gyd. rez. Domas Grigoravičius
doc. dr. Indrė Trečiokienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
lekt. gyd. Andrius Apšega
lekt. gyd. Karolina Žvirblytė-Skrebutėnienė

prof. dr. Pranas Šerpytis
lekt. Artūras Mackevičius
dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
dr. Audra Brazauskaitė
asist. dr. Diana Sukackienė
asist. dr. Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
dr. Rokas Borusevičius
doc. dr. Saulius Galgauskas
jaun. asist. Andrius Žučėnka
Doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas

doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila
prof. dr. Nomeda Rima Valevičienė
asist. dr. Tomas Aukštikalnis
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Andrius Bleizgys
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstininė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Asist. dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitas Lesinskienė
asist. dr. Jelena Stanislavovienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Ugnė Šilinskaitė
Austėja Zubauskaitė
Aida Kuznecovaitė
Milda Kančytė
Milvydė Marija Tamutytė
Renatas Kedikas
Fausta Timinskaitė
Antanas Simonas Garuolis
Gailė Mikalauskaitė
Gabrielius Leščinskas
Damian Luka Mialkowski
Radvilas Jančiauskas
Maksim Čistov
Ugnė Mickutė
Lina Bludžiutė
Augustė Melaikaitė

Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Raminta Kasteckaitė
Ernestas Gulbickis
Edgaras Zaboras
Benas Matuzevičius
Sylvia Rogoža
Rūta Valiukevičiūtė
Agnė Vasiulytė
Agata Bruzgul
Valentinas Kūgis
Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas
Matas Kuncė
Gintė Grubliauskaitė
Milda Černytė

Julija Grigaitytė
Dovydas Stankevičius
Patricija Griškaitė
Povilas Jurgutavičius
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabija Marčiulaitytė
Augustinas Stasiūnas
Alicija Šavareikaitė
Odeta Aliukonytė
Milda Eleonora Gričiūtė
Robertas Basijokas
Elvin Francišk Bogdzevič
Rokas Dastikas

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2025

© Vilniaus universitetas, 2025

MIESTO GYVENTOJAMS BŪDINGI SVEIKATOS SUTRIKIMAI IR JŲ PREVENCIJA

Autoriai. Viltė DONAUSKAITĖ, II kursas, Erdenė GARUNKŠTYTĖ, II kursas, Almantas GYLYS, II kursas, Fausta GYVYTĖ, II kursas.

Vadovas. Asist. dr. Jelena STANISLAVOVIENĖ, VU MF Sveikatos mokslų institutas, Visuomenės sveikatos katedra.

Tikslas. Apžvelgti mokslinėje literatūroje, internetiniuose statistikos puslapiuose, akredituotų organizacijų leidiniuose pateiktą informaciją ir aprašyti miesto gyventojams būdingus sutrikimus ir jų prevenciją.

Metodika. Tiriamajam darbui atlikti buvo naudota mokslinės literatūros apžvalga, pasirenkant įvairius straipsnius ir statistinius duomenis. 60 straipsnių buvo rasta „ClinicalKey“, „PubMed“, „National Library of Medicine“ bei kitose duomenų bazėse. Taip pat analizuota PSO ir Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos puslapyje pateikiama informacija šia tema.

Rezultatai. Miesto aplinkos rizikos veiksniai, tokie kaip oro tarša, vandens užterštumas, triukšmas, žaliųjų erdvių trūkumas ir šviesos tarša, turi neigiamą poveikį žmogaus sveikatai ir gyvenimo kokybei. Miesto gyventojams būdingi sutrikimai – astma, alergijos, infekcinės, lėtinės bei psichinės ligos. Susidūrimas su mažai alergenų didina alergijos atsiradimo riziką, o aplinkos tarša neigiamai veikia kvėpavimo takus ir skatina astmos vystymąsi. Tankus apgyvendinimas sukuria palankią terpę skliti įvairaus tipo infekcijoms. Lyginant su kaimo regionais, miestiečiams žarnyno ir virusinio hepatito infekcijos pasireiškia apie 1.5 karto dažniau, o LPL – net virš 5 kartų. Dažnai dirbamas sėdimas darbas, mažas aktyvumo lygis, stresas, perteklinis riebaus maisto vartojimas lemia didesnį lėtinių susirgimų skaičių. Geram miego kokybės užtikrinimui trukdo miestams būdinga šviesos tarša, kuri paveikia žmogaus cirkadinį ritmą. Efektyviausias būdas užtikrinti gerą miestiečių sveikatą yra prevencija. Nuo akustinės taršos apsisaugoti padeda gyvenamųjų teritorijų vystymas toliau nuo triukšmingų miesto zonų bei užtvartų statymas, o nuo oro – žalios infrastruktūros kūrimas. Sumažinti riziką susirgti užkrečiamąja liga galima gerinant būstų kokybę. Lėtinių ir psichikos ligų išvengti padeda sveikas gyvenimo būdas. Emocinei sveikatai ypač svarbūs socialinių ryšių kūrimas ir palaikymas. Esminis prevencijos metodas: visuomenės švietimas, įgalinantis kiekvieną žmogų prisiimti atsakomybę. Prevencija yra veiksminga tik užtikrinus miestų bei žmonių įsitraukimą ir bendradarbiavimą.

Išvados. Mieste vyraujantys aplinkos veiksniai ir dėl miestietiškos gyvensenos pasikeitę kasdieniai įpročiai gali sukelti įvairių fizinių bei psichologinių sutrikimų. Urbanistinių ligų išvengiama taikant prevencines priemones.

Raktažodžiai. Urban health; urban diseases; prevention; urban environment; environmental health.